

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „Koroški Slovenec“, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.
Rokopisi se naj pošiljajo na naslov: pol. in gospod. društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

**List za politiko,
gospodarstvo in prosveto**

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrtletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrtletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

Kriza.

Dolgo že traja gospodarska kriza, ki postaja čedalje silnejša. Pojavlja se v padcu cen nekaterih industrijskih proizvodov, kar ima za posledico visoko število brezposelnih, posebno pa v silnem padcu cen poljedelskih pridelkov. Imamo v poletnem času počez 150.000 podpiranih brezposelnih. Še ni zima tu, pa že raste število ljudi, ki ne morejo dobiti dela, a živeti morajo. V prvem polletju letošnjega leta se je izplačalo na brezposelnih podporah 85 milijonov šilingov. V brezposelni sklad so vplačali podjetniki in delavci skupaj komaj 48 milijonov, država je prispevala en milijon S in primanjkljaj 36 milijonov je morala kriti zopet država. Ves ta denar je bil odtegnjen narodnemu gospodarstvu in ni čuda, da ubožavamo. Gotovo se kriza ne pojavlja samo v naši državi, ampak je vsesplošen pojav v vseh državah na svetu, ki so le količkaj gospodarsko napredne. Leži pa predvsem v tem, ker cene stalno padajo, in bo kriza prenehala šele potem, ko bo mogoče reči, da so se cene povsod ustalile na primerni višini.

Iščejo se vzroki sedanjega gospodarskega propadanja. Trdi se iz nekaterih krogov, da je kriva nadprodukcija, drugi zopet pravijo, da se prebivalstvo omejuje v svojih izdatkih, da je padlo tedaj povpraševanje po izdelkih. Zdi pa se, da te trditve niso popolnoma pravilne, ker ne uvažujejo vseh momentov zadnjih let v svetovnem gospodarskem svetu. V zadnjih petih letih je v mnogih državah zelo izpremenila zaloga zlata. Znano je, da se je po vojni velik del zaloga zlata vojskujočih se držav preselil v Ameriko. Že med vojno so vojskujoče se države prodajale zlato v Ameriko, ki je bila tedaj eden glavnih finančnih vojskujočih se držav. Tako so Zedinjene države nagromadile v svojih blagajnah večino zaloga zlata na svetu. Zaloga zlata v blagajnah pa ne nese obresti, zahteva le še večje varnostne odredbe in drag aparat. Zato so se ameriški bankirji kmalu po vojni začeli truditi, da spravijo nekaj svojih zalog zlata nazaj v Evropo in ga dobro naložijo. Iz tega je zrastle prizadevanje držav po obnovi zlatih valut. Večina evropskih držav že ima krite bankovce z zlato zalogo. To je bilo tudi potrebno, ker so morale države postaviti svoj denar na trdno podlago, ki je pri današnjih razmerah pač le zlato.

Prenos ameriških zalog zlata v Evropo je imel za posledico padec cen zlata. Zlato je bilo po vojni v vrednosti mnogo nižji nego pred vojno, ali blago, preračunano v zlato, je imelo ceno visoko nad zlato pariteto. Ko pa je zanimanje za zlato rastlo, je začela rasti tudi cena zlata, ki se še vedno dviga. Naravno je, da to dejstvo spreminja razmerje cen blaga k zlatu. Ako je cena zlata višja, pade cena blaga, če je ostalo zlato merilo vrednosti. More se zato reči, da je današnje padanje blagovnih cen, ki so glavni vzrok današnje gospodarske krize, v najtesnejši zvezi z izpreminjanjem vrednosti zlata. Glavni pogoj za procvit kmetijstva, obrti in industrije pa so stalne cene. Samo nekaj primerov: V juliju 1929 je znašal indeks pršenice na svetovnem trgu, ako vzamemo ceno v letu 1927 s 100, 101,71, letos v juniju pa samo 68,09 več. Rž je imela lani v juniju na svetovnem trgu indeks 98,61, letos v juniju 54,99, volna lani 104,26, letos 77,85, strd lani 129,03, letos 89,81 itd. Mogli bi navesti še več primerov, a pri vsem drugem mblagu se opaža isto nazadovanje cen. Padec cen je v polnem razvoju in predvidoma bo po dokončani krizi cena posebno nekaterih proizvodov še nižja nego danes. Pa tudi cena agrarnih proizvodov se ne bo dosti dvignila. Da pa kmetiški stan, ki se bavi povečini

s pridobivanjem žita, posebno v naši državi, kjer je proizvodnja dosti dražja nego v drugih državah, radi nizkih cen ne propade, je poskrbela država s povišanjem davka na pivo in sladkor denarno pomoč na tleh ležečemu kmetijstvu. Kako se bo ta denar razdelil, o tem smo že pisali. Bržkone pa glede razdelitve še ni izrečena zadnja beseda.

Zanimalo bo naše čitatelje, kaj pravi k sedanji gospodarski krizi neki kmet iz Nižje Avstrijske v nemškem listu. Pravi, da je beda kmetov v zadnjih letih že tako narasla, da kmetje pravzaprav ne vedo več, kaj naj pridelujejo. Rž kot glavni pridelek stane sedaj komaj 18 g kilogram. Taka cena rži komaj plača delo, kje pa je čisti dobiček od posejane zemlje in kje so visoki davki. Potemtakem bi se mogla rž pridelovati samo še za lastno porabo. Če pa kmet nima slame, tudi nima gnoja in kjer ni gnoj, tudi ni pridelka. Pred leti se je umetni gnoj kar metal po njivah, danes pa je že redkost, zakaj če se rabi za dvastota rži en stot apnenega dušika, se kupovanje umetnega gnoja neha.

Pri mleku je isto. Piše se, da se v naši državi za domačo potrebo ne pridelava dosti mleka. Dunajske mlekarne pa pravijo, da imajo mleka preveč. Mleko moramo prodajati po 26 g liter. V dobrem slučaju se dobi za liter 32 g, če je inozemskega mleka premalo. Preden dobiš od krave kaj mleka, jo moraš rediti več let. Isto je z jajci. Na deželi se plačujejo po 8 g. Za 10 S je treba 125 jajc, za meterski stot kalijeve soli 300 in za stot apnenega dušika celo 420. Davki so visoki, orodje in druge potrebščine pa silno drage. In koncem leta je mogoče majhen dobiček, če je imel kmet srečo pri živini, zato pa poleti 1 do 18 urno delo in nič dopusta. Nobenemu ne gre dobro v naši državi, ali breme naj nosijo tudi najvišji in najnižji. V vseh ministerstvih je preveč uradnikov; znižati je treba plače državnozborskim poslancem. Lani so se nam obljubile setvene premije, ali do danes še nimamo groša. Zahvaljujejo se za premije, mi hočemo stalne cene za naše proizvode, kakršne ima vsak drugi stan. Predrag je kruh in pri tej ceni ječmena tudi pivo. Voditelji ljudstva, če hočete obdržati kmeta kot najtrdnejšega davkoplačevalca in prehranjevalca naroda, tedaj mu pomagajte iz bede s primernimi cenami za njegove proizvode! Proč s širokoustenjem, pokažite že enkrat dejanja v dobrobit prebivalstvu Avstrije!

To je samo eden značilnejših glasov obupanega kmetiškega ljudstva, ki naj ne bi ostal glas vpijočega v puščavi. Osvetljuje pa resnost krize v kmetijstvu, ki zahteva nujno pomoč. Že nemški kmetje v okolici Dunaja zdihujejo, kako naj ne zdihuje potem naš kmet, ki ima čast živeti v najrevnejšem delu dežele.

Seja deželnega kulturnega sveta dne 10. julija 1930.

(Konec.)

Podpiranje.

Ferlič opozarja še, dase podpore zoper točo in sušo dajejo po dotični naredbi samo posestnikom, ki nimajo več ko 20 ha zemlje. So pa ljudje, ki imajo več, a so v skrajni potrebi. — Kernmayr: Določba, da mora biti posestniku eksistencija ogrožena in da ne sme imeti več ko 20 ha posestva, velja samo pri podporah države. Od državne oblasti smo opetovano zahtevali, naj se te določbe preuredijo. Dežela pa se ni ravnala po tem. Zdaj je izšla nova državna naredba, ki pravi,

da se podpora daje samo tam, kjer se je škoda dognala po državnem uradniku in 2. v slučaju, da dežela dovoli enako podporo. Vsak dan prihajajo vesti, da je kje toča pobila: mar naj vsak dan brzojavimo na Dunaj po uradnika? Ali pa se naj takšen v deželi nastani? Tako se stvar le otežuje. Drugače pa ne more biti govora o tem, da bi se s podporo poravnala vsa škoda.

Ceste in vozni red.

Dr. Stotter: Že l. 1927. se je stalni odsek izjavil k nameravanemu novemu voznemu redu. Predlog je ležal tri leta v državnem zboru, zdaj je zveza sklenila okvirni zakon (Rahmengesetz) po katerem naj dežele vso stvar uredijo. Žal so v postavi, kakor jo je sklenil narodni zbor, nedotaki. Kmetiški voz, ki pelje iz občine, ni več Wirtschaftsfuhre — gospodarska vožnja, s katero se postopa manj strogo. Ako kmet pelje iz Hodiš drva v Celovec, bi to ne bila več gospodarska vožnja! Drugo je širjava koles. Sicer nove določbe ne veljajo za gospodarsko vožnjo, ali širjava se je določila za 1 cm širša nego v deželni postavi. In v par letih morajo imeti vsa kolesa novo širjavo. Državna določba potem zahteva, da se vsa živina goni na levi strani ceste, brez ozira na to, ali je cesta prazna ali obljudena, brez ozira na to, da je morebiti na levi strani polje z ržjo in bi moral tisti, ki goni, nastaviti celo vrsto gonjačev. Zelo važna je določba, da 4 m vstran od deželne ceste in 2 m od javne poti gospodar na svojem zemljišču ne sme napraviti gnojne jame, ne sme nasaditi dreves in da mora gospodar na obeh straneh ceste izsekati drevesa — brez odškodnine! Naj bi se bilo, preden se je sklepalo o teh določbah, vprašalo glavne kmetijske korporacije, kulturni svet in kmetijske zbornice.

Ferlič: Novi vozni red kmečko ljudstvo zelo obtežuje. Vsa cesta se izročuje motornemu prometu, za kmeta pa na cesti skoraj ni več prostora. Kmetje bodo le še s strahom šli na cesto. Ako kmet 4 m od ceste ne sme več z zemljo razpolagati, naj se ga oškoduje. Če župan ve, da mu ni treba plačati nič, bo vse mogoče zahteval, ako se pa mora plačati odškodnina, si bo premislil. Kam naj kmet gre z živino, vsaj jo mora včasih gnati čez cesto. Kolikor mogoče je treba vpoštevati moderni promet in če se ta razvije, nimamo proti njemu ničesar.

Msgr. Podgorc: Kot deželni kulturni svet nimamo nobenega povoda, vpoštevati moderni promet; naša dolžnost je, varovati kmeta in njegovo pravico. Kmeta pa se s ceste popolnoma izriva. Moderni čas in moderni promet sta znorela. Vsem tem ljudem se nikamor ne mudi. Včasih se je po pravici prepovedavalo, hoditi po železniški progi, ker je od časa do časa prišel vlak in bi se človek lahko povozil. Zdaj dirjajo brzovlaki po vseh cestah in ljudje si pobijajo glave. Na državnih cestah naj se vozi kakorkoli že, druge poti naj ostanejo kmetu in tam naj se tako vozi, da življenje ne pride v nevarnost. Praviti, da je voznik odgovoren, je prazna reč. Kaj pomaga odgovoren, če je koga povozil? Mati je šla s 4letnim otrokom iz hiše, otrok se ji izmuzne iz rok, okoli vogla pride avto in ga povozil do smrti. Ali odgovorni voznik more vrniti materi otroka? Morebiti se ga sploh ne kaznuje! Otrok je zletel po cesti. Krivi so tisti, ki tako vožnjo po vaseh dovoljujejo. Cesta je za ljudi in med njimi so stari, so gluhi, so ljudje, ki slabo vidijo, za varnost teh ljudi je treba poskrbeti.

Šolsko oproščevanje.

Hernler: V Beljaku in Šmohoru so se odklanjale prošnje za šolsko oproščevanje. Odklanjalo se je, oprostiti otroke, ki hodijo že zadnje leto v šolo ter so bili oproščeni lani. Reklo se je, da so otroci v uku zastali, ko je pa šola samo dvorazredna in so otroci bili prosti že lani. Kmeta gorjanca se je kaznovalo, ker otroka ni poslal v šolo, ko je mati bolna in posla ne more najemati, v gore ne gre nihče, tako je kmet prisiljen delati z otroci. Tako se določba o šolskem oproščevanju ne sme razlagati in sploh o tem ne bodo določevali okrajni šolski nadzorniki kar sami. Ravno v beljaškem okolišu se kmete tako nadleguje, ko imamo vendar po-

stavo za vso deželo. Naj se zadeva predloži okrajnemu šolskemu svetu, tam so tudi kmetje zastopani!

Dvojna postava.

Hernler poroča, da se je v beljaški okolici kaznoval načelnik neke pašniške skupnosti po gozdni postavi, ker je v dotičnem kraju pasel član te skupnosti, kar mu dovoljuje servitutna postava. Gozdna in servitutna postava namreč vsaka nekaj drugega določujeta. Napravil se je priziv in mogoče je, da se bo kaznoval načelnik, ki tam ni pasel in to še v slučaju, ko pašo dovoljuje služnostna postava. Kdo pa bo hotel biti potem takem še predsednik kakšne zadruge? Ko bi ljudje imeli kaj pojma o teh vprašanih, bi se takšne stvari ne mogle dogajati.

Ljudska šola se ljudem odtuja.

Ferlič: Tudi v Melvičah se ni dovolilo nobene šolskega oprostena, četudi so bili otroci upravičeni ga zahtevati. Povod temu leži globlji. Pribiti moramo, da se ljudska šola ljudstvu odtuja, da nam učitelji prihajajo tuji. Lani sem predlagal, naj kulturni svet poskrbi, da se na pripravnico dobi primerno število kmečkih otrok, a tudi letos se je večina kmečkih otrok odpravila. Otroci z dežele so se morali vrniti domu in le malo se jih je sprejelo.

Msgr. Podgorc: Letos ne bomo mogli ničesar drugega nego dobiti od pripravnice poročilo, koliko se je sprejelo kmečkih otrok in koliko ne? Drugo mora narediti kulturni svet sam. Toliko denarja se izda za pospeševanje kmetijstva, to pospeševanje zahteva tudi, da kmetu damo voditeljev. Opetovano smo slišali, da so se stari učitelji zanimali za kmečke potrebe, za sadjerejo n. pr. in da mladini za vse to ni nič mar. Kulturni svet mora porabiti nekaj svojih sredstev, da pridejo kmečki otroci na pripravnico.

Supersberg: Od 12 kmečkih sinov se jih je 6 odklonilo; štirje niso imeli dosti poslušnosti, eden ima baje nabrekle žile n nogi in eden ni znal dosti nemških (Pozdravljamo, ako se kulturni svet potegne za Slovence, da se jih ne bo odpravilo samo za to, ker jih je nemška šola doma slabo pripravila. Op. ur.)

Prodajanje svinj in goveje živine.

Dr. Scheuch: Na trgu za svinje in govejo živino se pripravlja polom. Pred 9 tedni se je dobilo na Dunaju za svinje S 2.26, danes stane tisto blago le še S 1.70. Koroška se je v teku zadnjega leta vrgla na svinjerejo, ker se je tako moglo uporabiti krompir in ker se je tako mogla držati cena mleka. V deželi je veliko število klavne živine, v 14 dneh pa pridejo že junci s paše na prodaj in si ne moremo misliti, kaj bo s ceno. V Reichenfelsu stoji 30 pitovnih vol, ki jih ne moremo spraviti naprej. Avstrijska trgovinska bilanca je grozovito pasivna. Polovica tega primanjkljaja pride na uvažanje svinj in govedine, domači gospodar pa svojega blaga prodati ne more. Izredni položaj zahteva izrednih sredstev. Kmetom se mora zasigurati za pridelek primerna cena na dunajskem trgu. Prvo kar zahtevamo, naj bo garancija za cene na dunajskem trgu. Letovišarjev letos ni toliko v deželi, da bi se moglo doma porabiti, kar se je zredilo, promet je mlačen in k temu pride vročina, vsled katere ljudje jedo manj mesa. Ako bi kontigentiranje ne bilo mogoče, naj se uvede monopol.

PODLISTEK

Strah pred radiom.

Neskončni valovi glasov iz celega sveta so tudi v samotni, od sveta zapuščen gorski vasi našli zvestega poslušalca. Stari župnik si je dal napraviti radio z zvončkom, kateri mu je prinašal glasove v zasneženo zimsko samoto.

„Kaj pa je to?“ so spraševali vaščani, ko so videli monterja na strehi, ki je pritrjeval anteno.

„Radio, to je radio!“ se je glasil odgovor.

„Radio? Kaj pa je to radio?“

„Radio — to je nova iznajdba, s katero je mogoče slišati vse, kar se govori!“

Sedaj so gorjanci vedeli, pri čem so.

„Kaj takega pa ne bi bil od našega gospoda župnika nikdar pričakoval,“ je dejal župan. „Trideset let je že med nami in priljubljen in spoštovan od vsakogar. Sedaj pa naenkrat taka hinavščina.“

„Bo že tako, bo že,“ je domneval nekdo drugi. „Saj ga tudi v gostilni ni več videti, odkar ima to vražjo reč na strehi. Doma čepi, ter poslušaj, kaj govorimo. Nobena beseda mu ne uide. To je še dobro, da nam je monter vse razložil in rekel, da naj jezike kolikor mogoče za zobmi držimo.“

POLITIČNI PREGLED

Manjšinske pritožbe. Letno poročilo o manjšinskih pritožbah, ki jih je prejelo Društvo narodov in za katere so se vršili leta 1929 pri madridskih pogajanjih ostri boji, je bilo letos objavljeno v uradnem listu Društva narodov. Poročilo, ki obsega dobo od 19. junija 1929 do 31. maja 1930, je 15 strani dolgo. Med drugimi navaja, da je bilo v tej dobi predloženih tajništva Društva narodov 57 manjšinskih vlog, med katerimi je bilo 36 vlog odklonjenih, ker po obliki in jeziku niso bile sprejemljive. Sprejemljivih vlog je bilo 21, število manjšinskih odborov je 14, število sej teh odborov 19, število vlog, kojih proučitev je bila zaključena, 29.

Še ni miru na Balkanu. Četudi potekajo dela mešane jugoslov.-bolgarske komisije, ki ureja dvolastništvo ob meji, zelo povoljno. Oficijelni krogi sicer skušajo na zunaj, da bi prišlo do prijateljskih zvez med obema sosedoma, kar pa otežkočajo makedonstvujušči. Zastopnik te organizacije je baje v Donawitzu izjavil, da stoji bolgarska vlada popolnoma pod vplivom makedonstvujuščih in da nimajo druge stranke v vladi nikakega vpliva. To vidijo predstavniki tujih vlad v Sofiji, ki so že večkrat posredovali. V zadnjem času je zopet posredoval angleški poslanik. Makedonstvujušči pripravljajo namreč nove vpade na jugoslovansko ozemlje. Da je obtožen Mihajlov, je samo pesek v oči nepoučenemu svetu. Angleški poslanik je prišel tokrat z dokazi, ki jih bolgarska vlada ne bo mogla izigrati ne z obljubami ne z navideznimi ukrepi proti makedonskim banditom. Angleški vladi in tudi drugim državam je na tem, da se odstranijo vzroki vseh trenj in nesoglasij med balkanskimi državami, ki jih izživlja delovanje nezakonitih organizacij in za katere je preveč stvarnih dokazov, da so v službi Italije. Angleški poslanik je posetil tudi kralja Borisa v tej zadevi. Ni izključeno, da se bo vprašanje jugoslovansko-bolgarskih odnošajev po nenaklonjenem inozemstvu predložilo Društvu narodov.

Izpremema ustave v Egiptu. Egiptski kralj Fuad in ministrski predsednik Sidki paša nameravata izvesti obsežno izpremembo ustave. Najvažnejša točka je zmanjšanje števila poslancev od 250 na 100, od katerih bo tretjina imenovana od vlade, dočim bi druge izvolili takozvani volilni kolegij, obstoječ iz delegatov prebivalstva.

Gandhi popušča. Poroča se, da so Gandhi in ostali voditelji indijskega nacionalističnega pokrepa pripravili v zaporu v Pooni načrt, ki obsega pogoje, pod katerimi so Indijci pripravljeni opustiti svoj pokret in pristati na sodelovanje na indijski konferenci v Londonu. Napram temu pa je odbor bombayskega kongresa sklenil, da more le popolna svoboda zadovoljiti indijsko ljudstvo in da smatra zaključke razgovorov za škodljive. Nato je poslal Gandhi pod-

kralju Irwinu pismo, v katerem pravi, da pri obstoječih razmerah podkralj in angleška vlada ne moreta pred londonsko konferenco zajamčiti indijske neodvisnosti. Zahteva pa od angleške vlade in od podkralja, naj sprejmeta ta cilj kot svojo politiko. Gandhi razun tega zahteva popolno politično amnestijo. Angleški tisk je zaradi teh zahtev zelo nezadovoljen in pravi, da so na ta način vsa nadaljna pogajanja z Gandhim nemogoča. Drugi listi pa vedo zopet poročati, da se je pokazal Gandhi pri pogajanjih jako popustljivega in da se kmalu pričnejo neposredna pogajanja. — Boji z Afridi, ki so se jim priključila še sosedna plemena, trajajo dalje. Nad Pešavarjem je bilo proglašeno obsedno stanje.

DOMAČE NOVICE

Pri nas in tam preko. (Jugoslavija — zaščitnica narodnih manjšin.) K 600letnici naselitve Nemcev na Kočevskem beremo: „Res je: kar je storila doslej malokatera evropska država napram svojim narodnim manjšinam, to je storila Jugoslavija. Svojim narodnim manjšinam je pustila popolno svobodo. Kočevskim Nemcem je ob šeststoletnem jubileju najvišji protektor sam Nj. Vis. kraljevič Andrej, ki ima na slavnostih tudi svojega oficijelnega zastopnika. S tem aktom je naša država pokazala vsemu svetu, da najbolje razume svoje manjšine in da zna ceniti svobodo življenja vsakega naroda. V tej zvezi so tudi druge olajšave, ki jih je nudila ob svečanih dneh kočevskim Nemcem. Ministrstvo prometa je izdalo dovoljenje za polovično vožnjo vsem udeležencem, vojaške oblasti so dale na razpolago za goste posteljno opremo. Vse to so evidentna dejstva, da Jugoslavija ni napram narodnim manjšinam samo tolerantna, ampak jim gre tudi na roko.“ Nato našteva člankar kulturne, gospodarske in zadružne ustanove kočevskih Nemcev. Nemški razredi se odvarjajo, kjer je zadostno število otrok popolnoma nemških staršev. Pouk je urejen za vse narodne manjšine enako. V cerkvi se razlaga božja beseda v čisto nemškem jeziku. Dalje pravi: „S kočevskimi Nemci žive Slovenci v popolni složnosti. Kočevskih kulturnih prireditev se udeležujejo Slovenci v večji meri nego Nemci slovenskih. Zato ne more nihče govoriti o kakem šovinizmu s slovenske strani. Kdor se ob navedenih dejstvih ozre z bežnim pogledom na korške Slovence in njih življenje v Korotanu ter na naš življenj kot narodno manjšino v Italiji, bo občutil diametralno nasprotje. Dočim se naš jugoslovanski življenj tam zatira, se mu jemlje jezik in uničujejo kulturne svetinje, se pri nas kulturna prizadevanja narodne manjšine ščitijo, kakor to jasno dokazujejo tudi kočevski jubilejni dnevi. Politika, ki jo vodi Jugoslavija napram svojim narodnim manjšinam, je korektna, lojalna in pravicoljubna, zato je pa tudi naša zahteva po svobodnem narodnem življenju naših manjšin v drugih državah upravičena.“

Kakšen zli duh pa je obsedel to ljudstvo? Nekaka soparnost je visela nad vasjo. Tega ni bilo več mogoče prenašati.

Pa je prišla nevihta v obliki odposlancev, ki so ropotaje stopili v župnikovo sobo ter v zadregi vrтели klobuke v rokah. In spregovoril je govornik:

„Velečastiti, vražja naprava na strehi mora proč! Tega ne vzdržimo več. Da ne bi smeli več nobene besede glasno spregovoriti! Štiri tedne že...“

Po daljšem sem in tja je bila znota jasna. Župnik je smuknil v izbo, da bi se tam od srca nasmejal. Vendar pa, da bi farani tega ne slišali ter bili morda še enkrat užaljeni, je zasukal nekaj na aparatu in oglasila se je Radeckijeva koračnica, ki je tudi uglasila župnikov grohot, ko se je valjal od smeha. Prepričal je može, da se s to „vražjo napravo“ sicer more slišati do Dunaja in Rima, da pa ni mogoče v domači vasi niti besede ujeti. In župnik je povabil vso vas, da se je vse na lastna ušesa prepričalo.

Strah pred radijem se je izpremenil v vsejse. Mora je zopet odlegla. Hlapci so zopet glasno kleli nad voli, dekletje so pele, može pa so v gostilni zopet glasno zabavljali in se bahali in žene so zakasnelim možem delale trikrat tako dolge pridige, kot da bi se hoteli odškodovati za zamujeno.

V teku treh ur je cela vas vedela, kaj pomeni ta nenavadna prikazen na farovski strehi. In vaščani so brzdali jezike, samo da župnik ne bi slišal kaj napačnega. Hlapci so le bolj pritaženo kleli, kadar voli niso hoteli potegniti v breg.

Dekle so si le še v kotu hleva upale zapeti kako pesemco. Tu sem menda vendar ne bo seglo ono strašno uho. Otoci se niso več tako drli in kričali, sedeli so v sobah ter tu marsikaj prekučili ter povzročili škodo, ki bi bila sicer lahko izostala. Može so v gostilni šepetali med seboj, ali pa so si dajali znamenja kot mutasti.

Najtežje so se premagovale ženske, ker niso smele vpiti nad možmi, kadar so se pozno v noč primajali domov. Štiri tedne se v celi vasi ni glasno spregovorilo, razun pri molitvi seveda, kajti to edino je smel gospod župnik slišati.

Župnik je postal pozoren; takega potuhnjenega vedenja njemu zaupanih faranov si ni znal tolmačiti. Kakšna silna izprememba je nastala pri sicer tako veselih župljanih? Mar je to v svrhu pokore? Ali posledica davkov? Morda pa celo kaj hujšega, trma in trdosrčnost? Saj so ga srečajoči komaj pozdravljali. Otroci, ki so preje hiteli k njemu, so zbežali, ko so ga opazili. Spoštovani može in častivredne mamice so mu obračale hrbet, kadar je prišel mimo njih.

Izbris starih vknjižb. Z letošnjim aprilom je zadobila zakonito veljavo novela k zemljiško-knjižnemu zakonu, ki je poseno važna za posestnike. Po tem zakonu se morejo na predlog štranke ali iz uradnih ozirov izbrisati vse zastavne pravice iz časa pred 1. septembrom 1922, če vknjižena vsota — brez postranskih pristojbin — ne presega 10 S ali če dajatve, ki se ponavljajo, v letu ne presegajo 5 S. Zastavna pravica pa se ne sme izbrisati v slučaju, da prizadeti do oktobra tekočega leta izrecno zahteva, da ostane zastavna pravica vknjižena. Za izbris niso potrebne nikake listine. Izbris starih bremen, ki sedaj nimajo več nobenega praktičnega pomena, pa so v gotovih slučajih igrala veliko vlogo, je predlagati pri sodnji po 7. oktobru in položiti kolek za 50 g.

Okrog plebiscitnih proslav. Velikovški domovinizvesti trgovci so prav nasajeni in so poslali županu odposlanstvo, ki je izreklo željo, da bi se priredilo v Velikovcu veliko slavje desetletnice plebiscita. Prebivalstvo in vsa okolica pozdravlja to upravičeno zahtevo in obžaluje, da dajeta dežela in vlada za glasovalne proslave izven glasovalnega ozemlja podpore, dočim za velikovski okraj, ki je rešilec in katerega domovinizvesto zadržanje pri skupnem izidu glasovanja je menda še v spominu, skoro nič ni odpadlo. Iz lastnih moči, kakor pred desetimi leti, naj se javnosti pokaže, kako bo domovinizvesto prebivalstvo praznovalo 10. oktober 1930 kot spomin na koroško usodno uro. Naj se že enkrat neha z velikimi obljubami. Od poizkusov smo občutili doslej samo šele čast, ali smo mi samo še ogledni predmet? Resno in vredno bomo praznovali v času težke gospodarske krize ta dan jubileja. Tako čitamo v nemškem celovškem listu. — V spomin na desetletnico plebiscita bodo žgali letos Nemci kresove dne 30. avgusta in 9. oktobra zvečer. — Slavnostni odbor je imel 20. t. m. svojo sejo, na kateri je sprejel še nekaj prijavljenih prireditelj v svoj program. Slavnosti bodo tudi v Bregenzu, Zeleznem, Gradcu, Inomostu in Solnogradu dne 4. in 5. oktobra. V Nemčiji je interes vsled volitev trpel, vendar stavi Društvo Nemcev v inozemstvu svojih 2000 podružnic na razpolago. Tudi rajhovski tisk bo odprl svoje stolpce. Propagandni material je bil v Nemčijo že odposlan. V avstrijska mesta bodo poslani govorniki. Pri slavnostih 10. oktobra v Celovcu bo sodelovala tudi zvezna vojska.

Razstavniki prostori na ljubljanskem velesejmu za šumarsko in lovsko razstavo so popolnoma zasedeni. Razstava, ki se otvori v nedeljo, dne 31. avgusta in traja do 15. septembra bo zelo pestra. Gozdarstvo je nameščeno v obeh novih zgradbah M in N, lesna industrija v paviljonu J, lesna obrt v paviljonu E, stroji za obdelavo lesa v strojni zgradbi F, lovstvo v zgradbah G in O. Na polodprtih bo nameščena razstava lovskih psov in Zoo, ostali prostor pa je zaseden z razstavljalci najrazličnejših predmetov. V paviljonu K je misijonska etnološka razstava in v L higijenska razstava. Raznovrstni stroji in orodje na prostem in pa zabavni oddelek bodo izpopolnili pestro sliko. Legitimacije se dobi pri jugoslovanskem konzulatu v Celovcu in v upravi našega lista, ki preskrbi tudi vizum.

Čevlje za delavstvo in srednji sloj, dobro sešite in trpežne, dobavlja po nizkih cenah specialna razpošiljalnica čevljev Rudolf Werdisheim, Wien VI., Mariahilferstrasse 85. Doslej so bile vse kupovalke in kupci vedno zelo zadovoljni z Werdisheimovimi čevlji. Vse natančneje najdete v prilogi, ki je priložena celotni nakladi našega lista. 130

Št. Janž v Rožu. (Bele vrtnice.) Na splošno zahtevo se ponovi lepa igra „Bele vrtnice“ v nedeljo dne 7. septembra ob 3. uri popoldne pri Tišlarju v Št. Janžu.

Podgorje v Rožu. Na malo Gospojnico dne 8. septembra se bo vršila služba božja po sledečem redu: Na predvečer spovedovanje, litanije in blagoslov. Na praznik od 5. ure naprej spovedovanje. Ob pol 7. sv. maša z blagoslovom, ob 10. pridiga, nato velika asistirana sv. maša. Popoldne ob pol 2. pete litanije in blagoslov. Spovedoval bo tudi č. o. Valerijan, kapucin iz Celovca.

Kneža. Nov zvon smo dobili v Knežo, ker starega je vzela vojna. Veselje spet vlada po župniji, ko slišimo lep glas 1032 kg težkega zvona. Nedelja 17. VIII. je bila dan velike slovesnosti za našo gorsko faro. Vsi farani so tekmovali v krašenju zvona in cerkve. Lepo vreme je privabilo veliko ljudi od blizu in daleč. Čg. dekan Alojzij iz Velikovca je po asistiranosti maši blagoslovil zvon na čast Marije

Magdalene, tukajšnje cerkvene patrone. Še drugi štiri navzoči duhovniki, č. gg. župnik Zebedin iz Vovber, župnik Drdlik iz Krčanj, župnik Plasch iz Visoke Bistrice in prof. Limpouh iz Pilzna so olepšali slovesnost. Slavnostna pridigarja, č. g. dekan iz Velikovca in domači dušni pastir sta nam polagala na srce lepe nauke in opomine, ki jih bo nam dajal zvonov glas v vseh dobah življenja. Po običajnih udarcih s kladivom so šolarke deklamirale ganljive pesmi. Združeni dješki in kneški pevski zbor je prepeval slovesnosti primerne pesmi. Vsi navzoči ljudje so napeto pričakovali trenutka, ko bo zvon prvič zapel. In zapel je ob 14. uri vsem res v veliko veselje. Livarni Grassmayer v Inomostu čestitamo k temu mojstrskemu delu! Vse dobrotnike pa, ki so na katerikoli način pomagali pri nabavi zvona, Bog živi, jih varuj, blagoslovi!

Božji grob pri Pliberku. (Evharistični shod.) Dne 17. avg. je videl Božji grob pri Pliberku veličastno cerkveno slavnost, kakršne ne pomni rod, ki biva tod in kakršne morda cerkev v svoji 170letni zgodovini še ni doživela. Saj si slišal iz ust domačinov samo to sodbo: toliko ljudi kakor danes, ta hrib še ni nosil. Imeli smo tu že lepe slavnosti, kakor n. pr. Konstantinov jubilej l. 1913 ali zlato mašo mil. g. dr. Somerja l. 1919, toda evharistični shod je prekosil vse dosedanje prireditve tako po številu udeležencev, kakor tudi po svojem veličastnem značaju in lepem poteku. Nič ni pretirano, ako se reče, da je bilo ta dan pri Božjem grobu zbranih okoli 5000 ljudi. In naravno je, da mora tako izreden dogodek najti nekoliko odmeva tudi v našem listu. Cel teden prej so dekleta po vseh krajih domače fare in po sosednih farah od Žvabeka po gor do Štebna—Globasnice pletle vence in jih napletle toliko, da so se na vozovih pripeljali k Božjemu grobu. Zato je bila pa cerkev tudi temu primerno bogato in po splošni sodbi zelo okusno okinčana. V soboto je bilo na cestah in potih, ki vodijo k Božjemu grobu in na Homcu samem, živahno vrvenje: domačini iz bližnjih in oddaljenih vasi fare so tekmovali s sosednimi farani, z Vogrčani, Šmihelčani, Žvabečani, Kazani in Dobroljci, da postavijo Božjemu Kralju na čast slavoloke. In postavili so jih nič manj kot 17, od Doba in Vidre vasi pa gor do Blata. Slovesno četrturto zvonjenje po vseh podjunskih cerkvah v soboto zvečer je naznanjalo prihod velikega dneva. In prišel je res ta veliki dan, ves lep, ves božji. Od vseh strani se zgrinjajo trume vernega ljudstva proti Božjemu grobu. Kdor jih gleda, se mu zdi, kot da se je razgibala vsa Podjuna. Ob ½ 10. uri je prostrana cerkev in prostor pred cerkvijo napolnjen z ljudskimi množicami, ki pozorno sledijo besedam slavnostnih pridigarjev, mil. g. prošta Truppeja pred cerkvijo in g. župnika Koširja v cerkvi. Slovesno sv. mašo z asistenco je nato služil škofov odposlanec, mil. g. prelat Schmutzer, ki je že prej ob ½ 9. imel za nemške vernike nemško pridigo. Med sv. mašo je dovršeno pel latinsko mašo domači pevski zbor, ki je tudi sicer na ta slavnostni dan svojo nalogo izborno rešil. Po slovesni službi božji je imel č. g. Sekol stanovski govor za moške, ki jih je bila polna cerkev. Ženske pa so se zbrale k stanovskemu nauku pop. ob 1 uri v Marijini cerkvi v Nonči vasi, kjer jim je govoril mons. Podgorc. Višek slavnosti je bila procesija z Najsvetejšim, ki se je začela ob ½ 3. pomikati iz Nonče vasi k Božjemu grobu. Bilo je to nekaj impozantnega, kar je napravilo globok vtis na vse gledalce in udeležence. Te nepregledne vrste vernikov, ki so molile, vmes pa okoli 15 vihrajočih zastav, in pobožne pesmi, ki so valovile preko polja: kdo bi se temu ne divil? Ko so se množice zlele v cerkev na Homcu, jim je še enkrat govoril mil. g. prošt Benetek in nato še s kratkim, pristrčnim nagovorom škofov odposlanec. Glasno in z neko posebno iskrenostjo je potem vse ljudstvo molilo posvetitev presv. Srcu Jezusovemu in pevci so zapeli novo, lepo himno Kristusu Kralju; po sv. blagoslovu pa je zadonela raz kora mogočna sklepna himna: Povsod Boga. Sveto navdušenje je polnilo srca vseh, ko so zapuščali častitljivi božji hram in se vračali na svoje domove. Gotovo ostane ta mogočna verska manifestacija neizbrisna v spominu vseh, ki so se je mogli osebno udeležiti; in ti ponesejo sloves o njej po vsej lepi Podjuni gor do Celovca in še tja v lepi Rož in povsod bo budila versko zavest. Ti pa, ljudstvo, ki bivaš okoli Božjega groba, veseli se, da je ta tvoja krásna in mogočna cerkev doživela zdaj sebi primerno in sebe vredno slav-

nost. Spoštuj, ceni in ljubi odslej še bolj to cerkev, ki naj bo tvoj ponos; čuvaj ta svoj veliki zaklad, in cerkev bo čuvala in blagoslavljala tebe, tvoje domove, tvojo zemljo!

Žvabek. (Sprejem g. župnika.) Poročal sem, kako so farani darovali obilne molitve za bolnega g. župnika. Otroci celo 2 devetdnevni: k presv. Srcu Jezusovemu in k Mali Tezeki. Sedaj mi pa poročajo, da je bil temu primeren tudi pozdrav g. župniku, ki se je vrnil dne 19. avg. po treh mesecih iz sanatorija med svoje. V Dobu na meji fare ga je pozdravljala lep slavolok z napisom: „Hvala večnemu za zdravje!“ in pokanje topičev. Istotako v Žvabeku slavolok pri cerkvi, kjer je bilo zbranih številno faranov. Študent ga pozdravi z lepimi besedami, belo oblečena deklica z lepim šopkom. Med zvonjenjem in topičev grmenjem so potem opravili vsi zahvalo v cerkvi Bogu in Mariji. Moje prepričanje je, da ljudstvo, ki svoje duhovnike tako spoštuje in ljubi, ne bo zgubljeno ne veri in tudi ne narodu!

Borovlje-mesto. (Obč. seja 19. VIII. 1930.) Kot prva točka je poročilo župana Ebnerja o odloku okr. glavarstva Celovec, v katerem se predlaga, da se z ozirom na desetletnico glasovanja povzdigne trg Borovlje v mesto. Ker je bilo iz daljnega poročila jasno, da ni pričakovati, da bi se s tem kaj izboljšalo, se je obravnavala cela zadeva precej mrzlo in sploh ni bilo zanimanja za to. Vsenemec Stökl je mnenja, ako nam vlada ne more dati za desetletnico kaj drugega, tedaj tudi to ne rabimo. Predlog je bil sprejet le z glasovi soc. dem. — Na prošnjo požarnih bramb se dovolil istim za Borovlje 1000 S, za Podgoro 70 S subvencije. — Sporna točka je bila prošnja za subvencijo — podporo društva „Freie Schule-Kinderfreunde“. Finančni odsek predlaga svoto 700 S. Nemci izjavijo, da so proti temu, ker imamo drugih stvari, ki bi bile nujnejše, in še za te ni denarja. Okolica, posebno kmetje, nimajo nič od tega društva. Odborniki naše stranke izjavijo približno sledeče: Za to društvo se je izdalo zadnja leta že okoli 5000 S, pred enim mesecem se je nakazalo 800 S, danes pa je že zopet prošnja za 700 S. Slovenci smo sploh proti vsaki subvenciji društvov, posebno že radi tega, ker je naše obč. gospodarstvo vsako leto bolj pasivno. Za letos se je določila obč. doklada na 250%, če pojde tako naprej, bo prihodnje leto gotovo 300, pozneje še več! Ne govorimo samo o štedenju, pokažimo to tudi v dejanju! Soc. dem. od svojega predloga niso jenjali, nastalo je precej viharo, nakar so odborniki vsenemške stranke in tudi Slovenci še pred glasovanjem zapustili sejo, tako da je bila nesklepčna in prekinjena. — Pripomniti moramo še, da ni res, kar se je govorilo od gotove strani, da so to pot šli Slovenci z Nemci. Naši odborniki niso imeli nobenega dogovora, se niso ozirali ne na levo ne na desno, ampak se držijo poti, ki jo smatrajo za naše ljudstvo za najboljšo.

Žitara vas. (Utopljenec.) V pondeljek dne 11. t. m. smo pokopali tukaj Janeza Krieglerja, ki so ga potegnili v soboto popoldne ob Miklavčevem mostu iz Bele. Omenjeni je bil priseljeni Nемец iz Gornje Koroške in je imel v občini Bela dvoje posestev v najem. Bil je to človek, o katerem so si sosedje marsikaj šepetali, nazadnje je bil tudi osumljen požiga poslopij enega posestev, ki ga je imel v najem. Zasačil pa ga je nekdo tudi pri tatvini divjačine, nakar so ga orožniki obiskali, ki so našli pri njem reči, ki so bile ukradene pred osmimi meseci v trgovini pri Miklavcu. Do so tega ptiča povabili s seboj, se razume, in je kar rad šel. Ko prideta z orožnikom v sotesko Tabre pri Železni Kapli, skoči nenadoma v narasli potok Bela. Orožnik je še skočil za njim, ali Kiegler je že izginil v valovih in v par urah je bil v naši fari. Bodi mu Bog milostljiv sodnik!

Št. Ilj ob Dravi. (Poroka.) Nič ni pomagalo, dasi smo mu grozili, da ga vjamemo na električno žico, ko se popelje v vas. Vzel nam je ta presneti Tevžej Seher, doma v Velinji vasi, sedaj pa trgovec v Celovcu, pridno in pošteno Martinovo Roziko in v nedeljo dne 17. avgusta smo morali gledati, kako je je posadil v avto in jo kot svojo ženico odpeljal v Celovec. Poroka je bila v farni cerkvi v Št. Ilju, potem pa kratka in poštena zabava v gostilni Lederhasovi. Naš župan g. Matevž Rainer je v svojih govorih želel novoporočencema srečno in z rožicami poslano pot skozi življenje, znani naši pevci pa so neutrudno prepevali naše lepe koroške slovenske pesmi in tako je minil večer. Vama pa,

Rozika in Tevžej, želimo vsi srečo in blagoslov božji, ter ne zabita tam v mestu, da sta otroka slovenskih staršev!

Drobne koroške novice. V tednu pred 16. t. m. se je pomnožilo število podpiranih brezposelnih za 167 na 1568. — V zadnjem času se opaža v okolici Velikoyca izredno veliko gadov. — V Atni vasi pri Vovbrah je 16. t. m. zažgal nekdo Kraljevo posestvo, ki je do tal pogorelo. Dozdevni požigalec je romal v zapor. — Dne 25. februarja 1930 sta sekala v Dobrobi pri Dobri vasi Huber Škof in Alojz Karner drva. Pri tem sta v pasti našla lisico, ki je bila vredna 80 S, jo potegnili iz kože, vrgla meso v Dravo, kožo pa skrila. Na ta dan je našel lovski čuvaj prazno past in tudi skrito kožo, nakar sta Škof in Karner priznala tatvino. Karner je bil obsojen pogojno na 6 tednov strogega zapora. — V sredo 20. t. m. ob 7. zvečer je nastal od Krške doline do Št. Vida ob Glini strašanski naliiv. Nad Št. Vidom se je utrgal oblak. Voda je drla v hiše in kleti, ki jih je nekatere docela napolnila, vsi manjši mostovi preko potokov so odnešeni, telefonski promet pretrgan, vrtovi in polja poplavljeni, ceste in pota razdrta in par oseb se je komaj rešilo smrti. Škoda je seveda velika. — Najvišje sodišče je zavrglo ničnostno pritožbo Pavla Mörta iz Kokja. Odsedeti bo moral sedaj 15 let. — Okrog poldneva 22. t. m. je izbruhnil pri posestniku Rudolfu Kordažu, p. d. Tineju v Običah, občina Medgorje, požar, ki je vpepelil vse. Zajel pa je tudi šolo in vpepelil ostrešje.

Andrej Vidman, posestnik na Loki pri Glinjah, †. Kdo bi mislil pred tremi tedni, da ga bomo izgubili Andreja? In zdaj ga ni več med nami, zakaj za vedno je zatisnil oči zadnje sredo dne 20. avgusta. Smrt, zakaj nam kosiš naše najboljši, ki jih tako potrebujemo, ko mladi svet ne zna več ceniti ljubezni do matere in domačije, ko se čim dalje manj zaveda rodu, iz katerega je izšel, in vere svojih očetov in prednikov in je čim dalje bolj pristopen krivim naukom oznanjevalcev novega evangelija. On pa je bil stara korenina v pravem pomenu besede; kmet skoz in skoz, sicer v trdi skorji, a jedro dobro, skrben, previden in prevdaren, brez vsega hlinjenja, in vendar vester v vseh rečeh. Bil pa je tudi delaven. Najdemo ga med ustanovniki Hranilnice in posojilnice v Glinjah, Čitalnice v Glinjah, Akcijske puškarske družbe; in je pri vseh teh zavzemal do svoje smrti odlična zaupna mesta. Poleg tega je bil župan domače občine skozi več volilnih dob. Največja njegova tožba v zadnjem času pa je bila: „Davaj nča morm več,“ ker delo je bilo edino njegovo veselje. V petek 22. t. m. pa smo ga položili k zadnjemu počitku v družinsko grobišče na pokopališče v Glinjah. Spremili so ga njegovi tovariši načelstva in odborniki Hranilnice in posojilnice v Glinjah in Borovljah polnoštevilo, odposlanstva pa so poslale sosedne Hranilnice v Št. Janžu in Šmarjeti v Rožu, Konzumno društvo v Borovljah, družba P. Wernig, Zveza koroških zadrug, Politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem itd. Domača občina je bila zastopana po županu Valentinu Tratniku in več odbornikih, krajni šolski svet po načelniku Jožefu Ooričniku in neštivilna množica ljudstva od blizu in daleč. Marsikatero oko se je rosilo ob poslovnih besedah domačega g. župnika in ob pesmih glinjskega cerkvenega pevskega zbora na domu in ob grobu, ki je zapel v zadnji kitiči žalostno resnico: „Prija'tla več ne bo.“ Res Te ne bo več, nepozabni Andrej! Počivaj v miru, duh Tvoj pa naj nam obudi naslednikov Tebe enakih! Vsi pa upajmo, da se srečno zopet vidimo nad zvezdami!

Naši gozdovi so naše največje zakladnice, kjer so shranjeni ogromni zakladi, samo najti in dvigniti jih moramo. Koliko ljudi živi pri nas od gozdarstva? Denar prejema jo posestniki gozdov, delavci, ki les sekajo, vozniki, industrialci, nadalje delavci na žagah, lesni trgovci in obrtniki. Dolga zlata veriga, ki se prične v gozdu, se vije preko pojočih žag ob šumečih potokih, skozi vasice, tja do mesta. — Baš na naši letošnji šumarski in lovski razstavi na ljubljanskem velesejmu, ki se vrši od 31. avgusta do 15. septembra, bomo imeli priliko videti vsa bogastva gozda, kakor tudi način, kako se te zaklade dviga. Šumarji bodo prikazali pravilno gojenje gozda. Poleg kakih 150 vrst lesa bodo prikazane zanimive igre prirode, ki

se pojavijo večkrat na drevju prav tako, kakor na drugih bitjih in imajo pri človeku žal nepregledne zle posledice. Prikazano bo, kako se les spravlja in vsi najmodernejši pripomočki. — Lesni industrialci bodo prikazali ves potek obrata. Na razstavi bodo razstavljeni tudi najrazličnejši produkti, o katerih le redkokdo ve, da so iz lesa, da so bili zasnovani v gozdu. Največja tozadevna atrakcija bodo gotovo nogavice iz svile, pridobljene iz lesa. — Legitimacija stane 30 Din, in se dobi pri kralj. jugoslovanskem konzulatu v Celovcu in v upravi našega lista, ki preskrbi tudi velesejski vizum.

RAZNE VESTI

Drobne vesti. Avstrija: Krajevna pristojnost jugoslovanskih predstavništva v naši državi je sledeča: V področje konzulata v Gradcu spada Štajerska, v pristojnost konzulata v Celovcu spada Koroška, Solnograška, Tirolska in Predaleška in v področje dunajskega konzulata Dunaj, Gornja in Dolnja Avstrija in Gradiščanska. — Na Dunaju se je osnovala nova stranka „Oesterreichische Volkspartei“, ki se bo rekrutirala iz imetnikov staroavstrijskih vrednostnih papirjev, ki so sedaj brez vrednosti (mali vložniki). Doseči hoče valorizacijo teh papirjev. Nje list „Die Welt am Morgen“ bo izhajal trikrat na teden. — Novi bankovci po 1000 S se izdajo koncem letošnjega leta. — Jugoslavija: Dne 15. t. m. so se vračali pri Molvah verniki od popoldanske službe preko Drave domov. Ker je bila Drava radi nalivov hudo deroča, se je čoln prevrnil. V hladnih valovih je našlo strašno smrt 28 oseb, življenje pa si je moglo rešiti le 16 ljudi. — V Zagrebu se je vršil okrog 17. t. m. evharistični kongres. Dne 16. zvečer se je priredil ognjemet. Vsi udeleženci niso mogli na igrišče in so zato zasedli železniški nasip, tir in most. Privozil je tovorni vlak in zavezil v množico, ki se ni mogla unakniti nikamor. Našteli so 6 mrtvih in 16 hudo ranjenih, veliko ranjenih pa je v domači oskrbi. — Italija: Ministrsko predsedstvo službeno poroča o številu mrtvih pri zadnjem potresu v južni Italiji, ki dosega 1475 oseb. — V Raveni je umrla najdebelejša, najtežja in najširša žena sveta, Domenica Zanzi, ki je tehtala kljub svojim 21 letom že 251 kg. — Ostale države: Kanadski minister za priseljevanje je popolnoma prepovedal priseljevanje v Kanado tako dolgo, dokler bo en sam kanadski državljan brezposeln. Lani je prišlo v Kanado 164.000 novih priseljencev, ki so šli večinoma na farme. Od teh priseljencev je bilo 80.000 Angležev. Dovoljeno bo priseljevanje samo še za angleške moške in ženske, oziroma neoženjene fante in dekleta, če jih bodo posamezne države kot poljedelske delavce ali farmarje poklicale. V izseljeniških krogih vlada vsled tega veliko ogorčenje. — V Lübecku v Nemčiji so umrli zopet 3 otroci radi nepravilne priprave cepiva proti tuberkulozi. Število umrlih otrok znaša sedaj 68, bolnih pa je še vedno 52 otrok. — V mnogih pokrajinah Romunije je besnela 19. t. m. velika nevihta, ki je napravila v vinogradih, sadovnjakih in na koruznih poljih ogromno škodo. Zrušilo se je več hiš po vaseh ter je bilo več ljudi ubitih ali težko ranjenih. Na Črnem morju je divjala istočasno strašna nevihta. Na Karpatih je zapadel sneg. V teh pokrajinah je nastopila prava zima.

Meh za smeh.

(Prisp. župnik Mentelj.)

Po beljaškem trgu mimo cerkve na Peravi jo mahata dva trdna gorjanska kmeta in ogledujeta krasno cerkveno poslopje.

Prvi gorjanc vpraša pri ogledovanju obeh visokih cerkvenih stolpov svojega sosedu: Ti, zakaj pa ima pri tej cerkvi vsak stolp svojo uro? Saj bi vendar zadostovala ena!

Sosed mu kratko odgovori: Veš, dragi Hajnža, to je zato, da lahko midva oba hkrati pogledava na uro.

Vrla sosedu jo nato mahata naprej in ko prideta do cerkve pri Mariji na Zili, vpraša sedaj drugi prvega: Kaj misliš, Joža, zakaj je na vrhu cerkvenega stolpa petelin in ne kura?

Brez pomisleka mu odgovori prvi: Da bi bila na vrhu kura, bi se jajce gotovo ubilo, če bi padlo tako globoko na tla.

Nek vrli Tirolec se je podal prvič na potovanje na Dunaj. Neizkušnemu, kot je bil, so nasvetovali sosedje, naj grede na potu in na Dunaju posluša samo železničarje, policaje in orožnike, češ, med civilisti je hudobije dovolj in lahko jo izkupiš. In še posebej so mu povdarili, naj se predvsem briga za napise, ker so ti najbolj verodostojni. Naš vrli Tirolec jo primaha v Inomost in na kolodvoru se pridruži ostali množici, ki se je drenjala k blagajni za listke. Ko pride na vrsto, zahteva karto na Dunaj; tik za njim se je potiskala stara mamica. Blagajnik vpraša: Bloss eine? in gleda zraven stoječo mamico, katero je smatral za njegovo spremljevalko. Tirolec gleda začudeno in ga ne razume; na ponovno vprašanje pa začne z vso dušo pihati skozi okence. In ko ga blagajnik ustavi, se izgovarja: Hob'n jo g'schogt, i soll eine blosen. In v svoji ravnodušnosti zahteva, ko ima v roki vozovnico, pri blagajni smelo: Und a Portion Kas. Nevoljen ga hoče blagajnik odsloviti, ko pokaže Tirolec na napis nad okencem: Kass-a. Nato leži na peron in hoče na pojasnitev sprevodnikovo skočiti v že piskajoči vlak. Naenkrat pa se ustavi in začne prav tilo po prstih stopicati k vlaku. Nervozen ga gleda sprevodnik, nakar mu Tirolec pokaže razumljivo na napis: 1. Ge (h) leise. Po dolgih neprilikah in zaprekah jo je končno vendarle privozil na Dunaj. Imponiralo mu je mesto in ogledoval ga je z velikim začudenjem. Naenkrat pa se sredi ulice ustavi, obstrni nad nekim napisom in prične milo jokati. Kmalu se zbere okrog njega radovedna dunajska množica in ga vprašuje, zakaj joka. On pa se zvest navodilom zanjo ne zmeni in joka milo naprej. Končno pristopi k okoli Tirolca zbrani množici radovednežev policaj in vpraša jokajočega Tirolca po vzroku. Ko zagleda Tirolec uniformo, se mu čelo razjasni in pojasni: Wischens Herr Hauptmann, i bin a Tiroler Londsmonn und jetscht lesens do oben: Tiroler Weine.

Listnica uredništva.

F. Z. Hvala za poslano. Je zdaj čas kislih kumar in se ne čudimo, da se bavi nemški koroški tisk s takšnimi budalostmi. Zgodovina bo govorila drugače, ko bodo po desetletjih dobili objektivni zgodovinarji dostop do najtajnejših arhivov, ki začasno zgodovinarjem še niso dostopni. Nam je razvoj znan in doživetje dogodkov še najprifiganejša potvorba ne more zabrisati. Glede drugega, ki se tiče sedanosti, pa bomo bržkone še spregovorili besedo. Čedalje bolj potrjuje sedanost, da je naše naziranje pravilno.

128

V najem

se da prihodno pomlad (eventuelno tudi šele od jeseni 1931 najprej) **srednje posestvo** v bližini mesta z zelo ugodno lego, ugodna prodaja mleka in drugih pridelkov. Kavcija 1000 S. Naslov v upravi lista.

Ljubljanski velesejem

31. avgusta do 15. septembra 1930.

Velika gospodarska in kulturna razstava.

Šumarstvo, lovstvo, lesna industrija in obrt. — Stroji in orodje za obdelovanje lesa. — Prva državna razstava lovskih psov 31. avgusta 1930. — Misijonska etnološka razstava. — Pohištvo. — Higijenska razstava. — Industrijski in obrtni izdelki itd. — Ogromna razstava obsega 40.000 m² prostora.

8. septembra 1930 nagradno tekmovanje slovenskih harmonikarjev. — Na jugoslav. železnicah polovična voznina. — Znižana vizumska taksa Din. 20.—

Legitimacije Din. 30.— Dobe se pri jugoslovanskem konzulatu in v upravi „Koroškega Slovenca“ v Celovcu.

129